

Wiad. entomol.	23 Supl. 2: 111-219	Poznań 2004
----------------	---------------------	-------------

KOMUNIKATY NAUKOWE COMMUNICATIONS

Chrząszcze z rodzaju *Donacia* (Coleoptera, Chrysomelidae) rzeki Krutyni na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego

Leaf Beetle of the Genus *Donacia* (Coleoptera, Chrysomelidae) of Krutynia River in the Mazurian Landscape Park

OLEG ALEKSANDROWICZ, DAWID MARCZAK

Katedra Zoologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
ul. Oczapowskiego 5, 10-957 Olsztyn

ABSTRACT: In north-eastern Poland (EE25, EE34, EE35) the *Donacia* fauna was investigated using netting and by hand at 11 sampling sites in Krutynia river (Mazurian Landscape Park). The research resulted in collecting 241 specimens of *Donacia* belonging to 12 species (about 63% of Poland's fauna). They include some rare species: *D. malinovskyj* AHRENS, 1810 and *D. sparganii* AHRENS, 1810. Six species are listed in region for first time.

KEY WORDS: *Donacia*, *Chrysomelidae*, Mazurian Landscape Park, Krutynia River.

Wstęp

Entomofauna Mazurskiego Parku Krajobrazowego nie była systematycznie badana. Ten obszerny teren jest bardzo różnorodny, z bogatą siecią hydrograficzną. Unikatową pod względem przyrodniczym jest rzeka Krutynia. Na podstawie badań Inspektoratu Ochrony Środowiska (2002) rzeka ta na prawie całej swej długości – 99,9 km należy do II klasy czystości. Jako typowa rzeka nizinna o charakterze leśnym, tworzy ona wiele rozlewisk porośniętych szuwarami. Chrząszcze amfibiologiczne, do których należą przedstawiciele rodzaju *Donacia* nie były wcześniej badane w Polsce wschodniej. Jednym z nielicznych opracowań w kraju jest notatka PIETRYKOWSKA, STANIEC (1997) dla Poleskiego Parku Narodowego.

Material i metody

Badania były prowadzone w czerwcu i lipcu w latach 1999–2001. Chrząszcze były zbierane na upatrzonego z liści roślin pływających oraz czerpakowaniem z roślin szuwarowych. Próby były pobierane na 11 stanowiskach: w okolicy wsi Krutyni (EE25), Rosochy, Ukty (EE34), Nowego Mostu, Iznoty (EE35), dwa punkty zlokalizowane w okolicy wsi Wojnowo (EE34) oraz na terenie rozlewiska (EE34, EE35) rzeki pomiędzy miejscowościami Ukta i Nowy Most, przebadano także dwa z jezior: Gardyńskie i Malinowe (EE35). Odłowiono 241 osobników należących do 12 gatunków.

Wyniki

Stwierdzono występowanie następujących gatunków: *Donacia bicolora* ZSCHACH, 1788, *Donacia cinerea* HERBST, 1784, *Donacia clavipes* FABRICIUS, 1792, *Donacia crassipes* FABRICIUS, 1775, *Donacia dentata* HOPPE, 1795, *Donacia impressa* PAYKULL, 1799, *Donacia malinovskyj* AHRENS, 1810, *Donacia semicuprea* PANZER, 1796, *Donacia simplex* FABRICIUS, 1775, *Donacia sparganii* AHRENS, 1810, *Donacia versicolore* (BRAHM, 1790) i *Donacia vulgaris* ZSCHACH, 1788.

Pod względem zoogeograficznym dominowały element eurosyberyjski – 72%, pozostałe gatunki reprezentowały element europejski (13%) oraz palearktyczny (15%).

Masowymi gatunkami okazały się: *D. dentata* i *D. crassipes*. Często występowały: *D. semicuprea*, *D. sparganii*, *D. vulgaris* oraz *D. clavipes*. Najmniej odłowiono *D. versicolore* i *D. simplex*.

Siedliskami najbogatszymi w gatunki okazały się rozlewiska Krutyni w okolicy Ukty oraz na pasie między Uktą a Nowym Mostem. Odnotowano tam wszystkie 12 gatunków oraz odłowiono najwięcej osobników. Najuboższe w gatunki są odcinki rzeki z szybkim nurtem i brakiem rozlewisk, z ubogą bazą pokarmową. Najuboższym siedliskiem był odcinek rzeki w okolicy wsi Iznoty, mającej typowo leśny charakter z zacienionymi brzegami, gdzie odłowiono tylko dwa gatunki: *D. dentata* i *D. vulgaris*.

Stwierdzono 6 gatunków nowych dla Krainy Pojezierze Mazurskie (Burakowski et al., 1990): *D. dentata*, *D. impressa*, *D. malinovskyj*, *D. simplex*, *D. sparganii* i *D. versicolore*.

Dyskusja

Na uwagę zasługuje fakt stwierdzenia na tak ograniczonym terenie 12 gatunków z rodzaju *Donacia* z pośród 19 gatunków występujących w Polsce (BURAKOWSKI i in. 1990), co stanowi 63 % fauny krajowej. Taka znaczna

różnorodność gatunkowa może świadczyć o bardzo dużych walorach przyrodniczych rzeki Krutyni. Monitoring różnorodności w obrębie rozlewisk może stać się elementem planów ochronnych badanego terenu.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990: Kat. Fauny Pol., Warszawa, **23**, 16: 1-279.
- PIETRYKOWSKA E., STANIEC B. 1997: *Donaciinae (Coleoptera, Chrysomelidae)* zebrane w Poleskim Parku Narodowym. Wiad. entomol., **16**, 2: 117-118.
- Raport o stanie środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego w latach 1999–2000 – Część II – rok 2000. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Olsztyn 2002. 244 ss.

Stan poznania entomofauny Gorczańskiego Parku Narodowego

State of knowledge of the entomofauna of the Gorczański National Park

PAWEŁ ARMATYS

Gorczański Park Narodowy, Poręba Wielka 590, 34-735 Niedźwiedź

ABSTRACT: Entomofauna of the Gorce National Park as well as whole Gorce Mountains is poorly known. About 850 species have been recorded in the protected area and above 1850 species in the Gorce Mts. We have more information only about *Plecoptera*, *Ephemeroptera*, *Trichoptera*, *Odonata* and some families of *Coleoptera*.

KEY WORDS: entomofauna, Gorce National Park, Carpathians.

Entomofauna Gorczańskiego Parku Narodowego, jak również całych Gorców jest ciągle bardzo słabo zbadana. Mimo że jest to pasmo łatwo dostępne i usytuowane w niedalekiej odległości od dużego ośrodka naukowego, jakim jest Kraków nie cieszyło się zbyt dużą popularnością wśród badaczy. Było raczej „przysłonięte” pobliskimi Pieninami i Tatrami, które uważa się za ciekawsze pod względem faunistycznym. Pierwsze prace z Gorców i terenów przyległych pochodzą z początku XX w. i dotyczą praktycznie tylko pluskwiaków. Nieco większe zainteresowanie fauną owadów rozpoczęło się dopiero w drugiej połowie XX w., a szczególnie po powstaniu w 1981 r. Parku Narodowego.